

מימי מערכת סטלינגרד

א. הסתערות על בית

הגנת סטלינגרד — הגנה פעלתנית היתה. על כל מהלומה, שהלם האויב, היו לוחמי הארמיה ה־62 משיבים מהלומה — בתעצומות ובחומה. וכלל זה נקטו לוחמינו: אם הוצא מידך בית, השתדל בכל מאמצי־כוחך לשוב ולכבוש; אם עקרון מאחד הרחובות, צא מיד־ להתקפת־נגד. בכלל היסודי הזה שבתורת קרבות־ עיר היו לוחמי הארמיה ה־62 מהדרים ביותר ומקיימים אותו בהקפדה¹). מגיני־ סטלינגרד השתמשו בכל הזדמנות שבאה לידי לשפר את מערך־עמדותיהם, לגרש את האויב מתחום־מגן נוח לו, להוציא מידיו נקודת־משען חשובה. יממה שלימה היתה קבוצת לוחמינו, בפיקודו של לויטננט־קשיש פטראקוב, קרבה והולכת אל בית־לבנים גדול, בן 4 קומות, שהגרמנים נתבצרו בו היטב. צעד אחרי צעד נעו הלוחמים קדימה, בכבשם בקרב כל אֶמָה בגישות אל הבניין

התנועע בהעלם ובחשאי!

קרב אל האויב בהסתר: דרך חפירות, דרך מעברי־חיבור, דרך בקיעי בתים וגדרות. זחל על גחונך. נצל „מכתשים” ותלי־הריסות — כי מחסה טוב הם! ואחרי כן — זניקה אמיצה קדימה!

הזה, בדחקם את האויב מן הבניינים הסמוכים, בזנקם זינוקים קצרים מעי־מפולת אחד למשנהו, וממכתש אחד למשנהו. בהדרגה נלפת הבית משני עברים, ונתקרבה שעת ההסתערות המכרעת. הסיירים חקרו לדעת בלי הרף את המטרה הזאת שבידי האויב, חשפו את מערכת נקודות־האש שלה; בדקו ומצאו, כי האויב ריכוז בבנין זה בן 4 הקומות כמה עשרות תת־מקלענים, הציב שלוש מכ״י בעלות־כנים²), מרגמה קלה³) ותותח מהיר־יריה⁴). הסיירים קבעו את מקום האשגבים וחרכי־היריה, וציינום במרשם הבית הזה. מעכשיו אפשר היה לפעול בבטחה. אבל האויב נאבק בעקשנות ואכזריות. נסיון־ההסתערות הראשון נכשל.

- (1) כמובן שהמדובר הוא במצבים, כשבין שני הצדדים המתנגשים ישנו דמיון כלשהו מבחינת כוחם, וכשעצם התנגשות־הכוחות החזיתית היא־היא תוכנה של המערכה. —
- (2) „בינוניות” — המערכת. (3) בת 60 מ״מ. — המערכת.
- (4) כנראה — תותח קל, א״ט. וא״מ. כאחד. — המערכת.

קבוצות-קבוצות של לוחמינו, ובידיהם רימונים ובקבוקי-הבער, ניסו לחדור לתוך הבניין, אך האויב הדפס בשצף-אש.

אזי אחז הלויטננט פטראקוב בתחבולתו השניה. אל עמדה מגולה הוצאו 2. תותחים. הם התחילו להטיל בלי הרף פגז אחרי פגז, הטיחו באשנבי-הבית, בחלונות ובדלתות. בחיפוי האש הזאת היו לוחמינו זוחלים וקרבים אל הבניין. כל אחד מהם מנה בשימת-לב את מניין היריות שירו התותחים. בסך-הכל הוצרכו להיות 25 יריות. מספר מוסכם זה ידוע היה לכל לוחם מלוחמינו, אך נסתר מן הגרמנים. ומשנשמעה היריה האחרונה, פרצה פלגת-הסער קדימה. ואלו הגרמנים הוסיפו לשבת במחסיהם וחיכו להמשך ההרעשה.

כך הצליחו לוחמינו להתפרץ לתוך הבניין פנימה. עיקר המשימה הושג. את השאר השלימו הרימונים, הכידון העז ואת-החפרים הקצר הבוקע כגדון. אותו בית חדל להיות גרמני.

האפיזודה שסופרה בזה אינה אלא קורטוב מאותו מאבק עצום, שערכו לוחמים סובייטיים בחוצות סטלינגרד. בכור-ההיתוך של קרבות סטלינגרד חישלה הארמיה ה-62 את אמנותה העצמית, אמנות ההתקפה בחוצות-עיר, שבה הגיעה עד שיא. כנגד הגוש הכבד של גייסות הגרמנים העמידה הארמיה שפעת קבוצות-לא-גדולות, קלות, ובעלות כושר ניידות מופלג — של לוחמים סובייטיים. קבוצה כזאת נקראה בשם „חבורת-סער“, והיתה המכשיר העיקרי של קרב העירוני. מכתה קצרה, פעולותיה מהירות, נועזות. עצם טבעו של קרב עירוני, — שפיקודו היטיב להבינו — הוא שקבע את אופיה של „חבורת-סער“. על כך אומר מפקד הארמיה צ'ויקוב: „קרב עירוני הוא קרב-מקורב; ההתקפה בעיר — זוהי הסתערות על בתים ובניינים מבוצרים, ושאר מטרות, שהאויב הפכן לנקודות-אש, לנקודות-מעוז ולצומתי התנגדות מרכזיים. במקרים כאלה אין אפשרות לפעול פעולות תוקפניות עיי חטיבות גדולות. כדרך שעורכים בקרב-שדה רגיל. אל זירת-הקרב מגיחה כאן קבוצת-הרגלים הזעירה. היא שוכבשת מידי האויב, צעד אחרי צעד, בקרב, בניינים בודדים, גושי-בתים שלמים, מחסלת נקודות-אש, נקודות-מעוז, צומתי-התנגדות“. חבורות כאלה לא זו בלבד שהיו משמידות את האויב, אלא גם הופכות את מקום בצרונן לנקודות-משען לעצמן, לתבציר נאמן, שממנו אפשר לפתח את המשך פעולות ההתקפה וההתקדמות.

החרוצים והתקיפים, שבלוחמינו היו נכללים בחבורות-הסער. מניינם היה

בהטלת-אימה מדבירים את
האויב!

יסנוור את היריב ככל האפשר
והתאמץ לפגוע בו מן האפלה!
אויב המוס — דקרוה בפגיון,
מחצהו באת!

משתנה, לפי המשימה. לפעמים יכלו להיות בחבורה רק שלושה-ארבעה אנשים. ואלו בשעת הסתערות על צומת-התנגדות גדולים — כמה עשרות. אלה לא היו „סערנים“ מיוחדים לכך, שבמסגרת איזה „תקן“ מסוים ומיועד לכך. היו בוחרים אותם ב־במקום מתוך אותה יחידת-משנה של חיל־רגלים, שקיבלה פקודה להתקיף עמדה מעמדות האויב. כי כל לוחם צריך לדעת לבצע היטב התקפת-סער, ממש כדעתו לאסור קרב על טנק, או להלחם מלחמת „גוף-אל-גוף“.

כל „חבורה“ נתחלקה לשלושה פלגים: המסתער, המתבצר, והרורבה. ולכל אחד מן החלקים הללו — משימות מיוחדות.

קבוצות המסתערים — הן חוליות-היסוד שבהתקפה העירונית. הן הראשונות פורצות מעברים שונים לתוך הבנין הכבוש בידי האויב, אוסרות את הקרב בבית פנימה, ועוברות על פני כל הבנין כולו, עבור והשמד את האויב. נשקן של קבוצות-המסתערים הוא קל: רימון, תת-מקלע, סכין ואת. מפקדן לוקח עמו רקטות של איתות ושל הארה, לפעמים גם טלפון.

קבוצות-מתבצרים — הן בחינת דרג שני. הן פורצות בעקבי המסתערים, מיד לאחר שהמפקד נותן אות — „פרצתי“. הללו מבצרים את הישגם של הראשונים, וחישי-מהרה הופכים את הבנין לעמדת-משען לעצמם. נשקם כבד יותר: מכ"י ומקלעים, רובים נגד-טנקים, מרגמות ואפילו תותחים בעלי קליבר קטן. דין הוא שיתלוו אליהם צלפים, וכן חפרים, המזויינים בכשילים, מבושים ומטעני-נפץ.

הרורבה — הנה עכשיו בחזקת הכרח כמעט לכל פעולה צבאית. ונחוצה היא גם במלאכת-הקרב של חבורות-הסער. באנשיהם אפשר להשלים את החסר בקבוצות „הסערנים“, או לכוון חדשות. הרורבה הודפת את התקפות-הנגד של האויב, או סוגרת על קנה-האויב.

שלושה תנאים היו חותכים את הצלחתה של כל הסתערות: הכנה מדוקדקת, פתאומיות-ההתקפה ומהירות-הפעולות.

אם הפעולה לא הוכנה תחילה, — לשווא כל המאמצים שיבואו אח"כ. סייר טוב שקול כאן כנגד מניין שלם של בחורי-חיל, הלוחטים בחשק-הקרבות, אבל יוצאים לקרב בסנורים. מפקד היודע את המלאכה מתכן את הסתערותו, דרך שהטכנולוג מתכן תהליך חדש בייצור. כאן צריך הכל להיות בדוק וחקור היטב, מחושב במדוקדק, שקול ומדוד במוקפד. סיורה של עמדה מעמדות-האויב צריך לתת את תמונתה השלמה: תנוחתן של נקודות-האש, מערכת-האש של האויב, דרכי-הגישה הנוחות, עובי הקירות של עמדת-המשען של האויב, האשנבים המוסתרים ומעברי-החיבור המחופים, טיב המכשולים, חיפוי-האש שמעבר עמדות המשען האויבות הסמוכות, — את כל אלה יש להגדיר ולנתח, להביע במספרים, לשרטט במרשם. ואמנם, איש בלתי מנוסה ישתומם למראה שפע השרטוטים, הסיכומות גדושות הסימנים המוסכמים שבתכנית-ההסתערות על אחת המטרות הגדולות.

וכתום עבודת ההכנה, כשתכנית ההסתערות כבר ערוכה, בא תורם של שני גורמי-הנצחון העיקריים: המהירות והפתאומיות. אזי מסתייע אותו שיקול זהיר ע"י העזתו ואומץ-רוחו של כל אחד ואחד מן הלוחמים; והחישוב המדוקדק והערוך-להפליא — ע"י התושיה התחבולה והיומה של איש-הצבא.

הנה כך למדו לוחמי הארמיה ה-62 מפי הגנרל צ'ויקוב את אמנות ההתקפה בשטח בנוי.

ב. "קבוצת הבצרון - קרימה".

הנה הרקיעה רקטה. אות הוא, שקבוצת "הסערנים" פרצה לתוך הבנין. הגיעה שעתה של קבוצת-הבצרון. גם היא פורצת לתוך הבית ונוטלת לידיה את "משק" האויב: תופסת עמדות-אש, מתקינה עמדות נוספות, מכוננת מערכת-אש משלה אל עבר האויב.

המקלען, הרגם, הכוון של הרובה הנגד-טנקי פורצים ראשונים לבנין פנימה. בני-הצמד נושאים אחריהם תחמושת וצרכי מזון. ותמיד יש להביא בחשבון צרכים למעת-לעת של קרב, כי לא תמיד תהא פתוחה לפניך דרך מרווחת, בין עמדתך לבין העורף שלך.

את האויב יש לעקור מכל פינות-הבית, לא להניחו להיאחז בשום מקום. סכנה היא לשייר אפילו את קטון ה"קנים" של האויב. פן יכך בגבך. והרי לפניך, ממילא, עוד קרב, עם אויב אחר: כי נסה ינסה הגרמני לעזור לחיל-המצב שלך, לשוב ולכבוש את הבניין האבוד.

אל לך בהפוגות! פתח תפתח את ההצלחה! המשך תמשיך לדחוק את האויב! ואכן, ממש כך פעלו "חבורות-הסער" של לויטננט-הגורדיה הקשיש סלדניקוב והמפקד ילין, שעה ששקדו לכבוש את בנייני סטלינגרד המפורסמים: בנין "הנון ההפוכה" ו"בית-פועלי-הרכבת".

"בנין הנון" — הוא בית-מידות בן שש קומות, המשתרע על פני שני "רובעי-רחוב" שלמים. מכאן נראית היטב הוולגה, וכן חלק העיר הסמוך אליה. משכבשו הגרמנים את הבית הזה, יכלו לפקח על חלקת-נהר חשובה מאוד, וכן על דרכי הגישה אליו לעומק ניכר. האויב הבין את ערכו החשוב של "בית-הנון", והפכו לצומת-התנגדות אדיר. אך דווקא משום כך היה הכרח לעקור את הגרמנים מן הבית הזה, ויהימה!

סיירינו חקרו לדעת את תנוחת הגרמנים בבית הזה לכל פרטיה ודקדוקיה. נערכה תכנית ההסתערות. עניינה היה להנחית את המהלומה על אותו חלק מחל-קי הבית, שבו היו לאויב אמצעי-האש המועטים ביותר. מלבד זאת נתגלה כאן "שטח-מת", שלא היה ניתן לפגיעת אשן האוגפת של האויב.

ההסתערות החלה בלילה. כדי לשמור לחלוטין על פתאומיותה של ההתקפה, נמנע הפיקוד שלנו מהרעשה מוקדמת כלשהי על עמדת-המשען הגרמנית. בכסות החשכה וחלו חבורות-הסער של לויטננט-הגורדיה הקשיש סלדניקוב, וקרבו אל הבית בשבילים שנקבעו להם מראש ובמדויק, ואחר כך פרצו בהתקפה. הם לא ניסו להתפרץ אל הפתחים הממותרסים, אלא הבקיעו דרך החלונות, (אשר יתכן כי לא מותרו או שנסתמו רק ע"י שקי-חול — המערכת), הבקעו ופגזות-דרך לעצמם ברימונים, ההתנפלות היתה כל-כך בלתי-צפויה לגרמנים, שלא הספיקו לירות אפילו יריה אחת אל לוחמינו בשעת ריצתם אל הבית.

היה זריז!

גם במבוכ חדרים ומבואות צופני סכנה —
אל חשש! הך רימון לכל פינה!

בלתי-צפויה לגרמנים, שלא הספיקו לירות אפילו יריה אחת אל לוחמינו בשעת ריצתם אל הבית.

בפעלם ברימון ובת־מקלע, פשטו חבורת־הסער של סדלניקוב חי־מ־הרה על פני הבניין, פשוט והשמד את חיל מצבו, פשוט ולכוד את נקודת־האש. תנועה זו היתה רהוטה וגורפנית בשטפה עד אין לעוצרה. במשך 20 רגעים בלבד עברו לוחמינו שליש מבית־הענקים הזה, שפרש, כמין עיר מיוחדת במינה, על פני שטח ברחב, את הרשת הסבוכה של גושי, מפלשי, דירותיה, חדרי ופרוזדוריו.

ואלו ההסתערות על „בית־פועלי־הרכבת“ נערכה, כביכול, במגולה. היא החלה לעת בוקר, שעה שהאור כבר גדול. האויב יכול לעקוב אחרי תנועות קבוצתינו. אלא גם כאן הוטעה האויב. סיור מוקדם ומדוקדק נתן למפקד ילין את האפשרות לערוך תכנית־פעולות מדויקת לכל פרטיה ולקיים בידה, אפילו בתנאי הסתערות מגולה, את היתרון שבהפתעה.

חקירתה הקפדנית של עמדת־המשען האויבת גילתה, כי הגרמנים הציבו את עמדות־האש העיקריות שלהם כלפי דרום, ואלו מצד מזרח היו עמדות־אש שלהם מועטות יותר. ואכן על יסוד זה בנה המפקד את תכניתו. הוא הכה מצד דרום מכת־הסחה, שתעודתה היתה לרתק אל עצמה את תשומת לבו של האויב ולהסיח דעתו. מכאן נתכה אש נמרצת בלתי פוסקת, מכלי־יריה למיניהם השונים, ואותה שעה היתה קבוצה אחרת של לוחמינו, צנועה יותר למראית־עין, ובלי שאון רב כזה, קרבה והולכת אל „בית פועלי הרכבת“ מעבר המזרח. ורק בסמיכות יתירה לעצם הזינוק ניתכה מן העבר ההוא סופת־אש קצרה. אכן, אלה היו חבורות־הסער, שנועדו להלום את המהלומה העיקרית. פעולותיהן, שנעשו בעזות ובשטף, סייעו לממש את תכניתו התחבולנית של המפקד.

„בית־פועלי־הרכבת“ הותקף בשעה העשירית בבוקר. אותה שעה נשמע קול ירית־התותח האחרונה, ונדם קול „צרור“ המכִי האחרון אל עמדות־האש של האויב. רק שלוש דקות היו לרשותן של חבורות־הסער. מקץ שלוש הדקות הללו יכלו עמדות־האש של האויב להתעורר מחדש. במשך שלוש הדקות היה צורך להגיע במרוצה עד הבית ולפרוץ פנימה. ואמנם, חבורות־הסער הוכיחו כאן שיא של מהירות. עוד האויב המום מן האש, שניתכה עליו, וחבורותיו של ילין כבר היו בבית פנימה ולכדו והלכו את מעונותיו החשובים ביותר.

מקץ שלושים דקה נכבשו כל עמדות־האש של האויב. חיל־המצב הגרמני, שהיו בו שתי פלוגות של רגלים ופלוגה אחת של נשק־כבד (מסייע) — מוגר.

אל תשתהה בבית פנימה!

„בהתקפה בשטח־עיר אלי תרפה. את הלחץ על האויב. כבשת והתקנת עמדות־אש בתוך הבנין — חדג וקבע עמדות־אש נוספות מחוצה לבית, אל האגפים, והעתיקו קדימה. היכון מיד להסתערות על עמדת־משען אויבת אחרת. בחר לך גישות מוסתרות אליו, חפור חפירות־קלעים, מעבר־יחיבור, תיבות־קרקע־ועצים. המשיך בעקשנות לקרב אל האויב!